

DUMBRĂVIȚA

Sediul consiliului local: Dumbrăvița, str. Petőfi Sándor nr. 31, telefon 0256/ 214272, fax 0256/214399;

Coordonate:

45°48'07" lat. N;
21°14'51" long. E;

Repere istorice:

-1889 - 127 de persoane din localitatea Szentes din Ungaria s-au hotărât să cumpere pământ la 6 kilometri nord de Timișoara;
-conform contractului, contravaloarea terenului s-a plătit în 20 de ani și, cum terenul se afla în locul defrișat al unei zone din Pădurea Verde, noua așezare se va numi **Vadászerdőközség („comuna din Pădurea Verde”)**.

-1891 - are loc întemeierea de facto a localității **Újszentes** prin colonizarea a 133 de familii de maghiari venite din Szentes (Ungaria);

- colonizarea a fost organizată și sprijinită în mod oficial de guvernul de la Budapesta;

-1897 - începe zidirea bisericii de confesiune reformată cu banii statului ungar, iar în anul 1901 biserica este sfințită;

-1921 - sunt strămutate la Dumbrăvița familii din Banatul Sârbesc, din Rusiko Selo și Toraku Mare, dar și din Comloșu Mare;

-1921 - este reședință de comună;

-1924 - poartă numele de Sântești;

-1927 - sunt împrăștiate 42 de familii de români (cu 7 iugăre teren arabil, loc de casă și grădină);

- după 1945 - se stabilesc atât maghiari din secuime, cât și români ardeleni;

-1964 - **Újszentes** primește numele de **Dumbrăvița**;

-1990 - localitatea are denumire bilingvă **Dumbrăvița-Újszentes**;

-1996 - este inaugurat „**Clubul Pensionarilor**”, primul din mediul rural în județ;

-1999 - apare publicația lunară cu difuzare națională „**Ferma**”, cu un tiraj de 18 000 de

exemplare, revistă care conține informații din domeniul agro-zootehnic, tehnologiilor agricole, legislației agricole etc;

-2000-2010 - populația comunei crește semnificativ ca urmare a construirii de case în intravilan de către numeroși timișoreni din clasa de mijloc;

Populația stabilă la 1 ianuarie 2010 - total:

4 452 de persoane, dintre care:

- masculină = 2 166 de persoane

- feminină = 2 336 de persoane

Numărul locuințelor la 1 ianuarie 2010:
2 341

Instituții școlare:

- Școala cu clasele I-VIII; Grădinița cu program prelungit;

Instituții sanitare:

- Dispensar medical; Cabinete stomatologice (trei); Farmacie umană; Farmacie sanitar-veterinară;

Instituții culturale:

- Cămin cultural; Bibliotecă (fondată în anul 1974);

Biserici și alte lăcașe de cult:

- Biserică reformată (1897 - 1901); Biserică romano-catolică (1985); Biserică penticostală (1987); Biserică ortodoxă română (parohie din 1927, biserică din 2005);

Ruga și alte manifestări cultural-religioase:

- Ruga ortodoxă (Rusalii); Ruga catolică (prima duminică din octombrie); Zilele Dumbrăviței (penultima săptămână din septembrie).

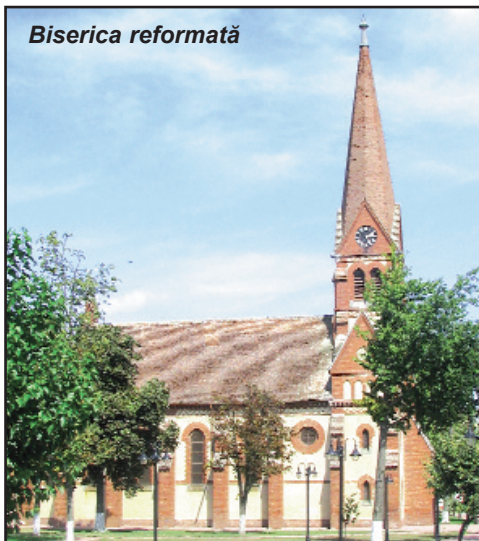
PRIMĂRIA ȘI CONSILIUL LOCAL AL COMUNEI DUMBRĂVIȚA

Szilágyi Géza	primar	Kádár Gheorghe, consilier	UDMR
Malac Victor	viceprimar	Madaras Gáspár Csaba, consilier	UDMR
Benkó Hajnal, consilier	UDMR	Marinescu Ioan, consilier	PDL
Dénes Ildikó, consilier	UDMR	Mihăieș Marius-Cristian, consilier	PNL
Drapoș Iosif, consilier	UDMR	Paucec Vasile, consilier	PDL
Foray Attila, consilier	UDMR	Popa Ioan, consilier	PSD
Hațegan Ioan, consilier	PSD	Toma Iulian, consilier	PDL

DUMBRĂVIȚA

MICA ROMÂNIE MARE

Primii locuitori ai Dumbrăviței, „descălecătorii”, au fost cele 33 de familii venite din zona localității Szentes, din sud-estul Ungariei de azi, județul Csongrád, datorită inundațiilor din anul 1891, atunci când râul Tisa le-a distrus principalul mijloc de existență: câmpurile cultivate cu ceapă și usturoi.

Biserica reformată

Comunitatea românească din Dumbrăvița s-a înfiripat în perioada interbelică. În anul 1923 au fost colonizate mai multe familii de români venite din Toracul Mare și Toracul Mic din Banatul Sărbesc. Apoi, între anii 1940-1941 s-au stabilit refugiați din Ținutul Herța, Bucovina de Nord, Basarabia și Transnistria ocupate de trupele sovietice, dar și din Cadrilaterul cedat prin dictatul Germaniei naziste și Italiei fasciste regatului Bulgariei. După anul 1945, s-au așezat în Dumbrăvița români din Ardeal și Bucovina și din alte părți ale țării, făcându-l în anul 2007 pe preotul ortodox român **Vasile Baboș** să considere Dumbrăvița „o Românie Mare în miniatură”. Același harnic preot poartă în urmă istoria comunității ortodoxe române din Dumbrăvița - Újszentes: „Bazele primei comunități ortodoxe au

fost puse în 1928, când preotul Traian Bârzu a strâns comunitatea într-o filie a parohiei Cerneteaz. Primul preot sfințit în parohie a fost Reja Atanasie, învățător din Gaiu Mic, în 1933. Cu această ocazie, comunitatea a primit din partea statului român un corp din grădinița din sat pe care l-a transformat în capelă. Aceasta au folosit-o românii până la ridicarea și sfințirea primei biserici ortodoxe, în anul 2005. Proiectul ridicării unei biserici pentru românii din Dumbrăvița a fost pornit la IPROTIM între anii 1976-78. Autorul proiectului este profesorul arhitect **Nicolae Dancu**. Planul de a ridica o biserică ortodoxă în Dumbrăvița a stagnat până după Revolu-

Biserica ortodoxă română

ția din decembrie 1989.

În anul 1995 a fost numit în parohie preotul Vasile Baboș, care a reluat proiectul IPROTIM-ului, împreună cu arhitectul actualizându-l și adaptându-l la necesitățile comunității. Piatra de temelie a fost pusă în 27 iunie 1996, iar locul a fost sfințit de mitropolitul Banatului Î.P.S. Nicolae Corneanu (foto, jos). „Construcția a fost adusă într-un stadiu avansat de finisare în anii următori, fiind consacrată în 27 decembrie 2005 de episcopul vicar Lucian Lugojanu. Biserica este un model de arhitectură sacrală modernă, inspirat din arhitectura bizantină românească veche”, consemna cronicarul paroh Vasile Baboș.

DUMBRĂVIȚA

PÉTER JECZA - MAESTRUL FORMELOR

Biserica romano-catolică din Dumbrăvița a fost începută în anul 1972, construcția lăcașului de cult terminându-se în anul 1979. Arhitectul responsabil de lucrare a fost **Hans Fackelmann**, cadru didactic al școlii de arhitectură din Timiș, inginer (structurist) fiind dr. ing.

Victor Gioncu. Turnul clopotniță a fost amplasat în curtea casei parohiale, deși dorința arhitectului Fackelmann și a sculptorului **Péter Jecza** a fost aceea de a amplasa construcției un turn adiacent bisericii. Numai că în anul finalizării construcției dictatorul Nicolae Ceaușescu trebuia să facă o vizită la domeniul de vânătoare de la Săvârșin trecând prin localitatea Dumbrăvița, iar autoritățile comuniste județene nu doreau să-și irite șeful cel mare cu imaginea unei zvelte clădiri bisericăști, mai ales una romano-catolică. Din același motiv, biserica a fost amplasată ușor retrasă de la frontul stradal primind și un regim de înălțime asemănător clădirilor învecinate.

Fantezia excepțională a arhitectului și a sculptorului a făcut ca biserica să fie ridicată având ca punct de plecare ideea „**Marelui Cort**” în care poporul lui Moise se strângea pentru rugăciune, tot așa cum structura construcției imită mâinile creștinilor împreunate pentru rugăciune (cu „degetele” din beton aparent drept elegante contraforturi gotice). Altarul, decorațiile sculpturale au fost realizate de regretatul sculptor Péter Jecza după terminarea construcției, la comanda arhitectului Fackelmann, lucrarea nemaifiind considerată de exegeții maestrului Jecza drept una rezultată din studii ale formei în atelier.

PÉTER SZABÓ - CAVALERUL DE MALTA

La începutul mileniului III, în România se știa că ar fi patru Cavaleri de Malta: contele Hartig, contele Kálnoky, prințul Mihail Sturdza și... surpriză, preotul catolic din comuna Dumbrăvița, județul Timiș, **Péter Szabó**, originar din județul Hunedoara. Contele Hartig era ambasadorul Ordinului de Malta în România. Groful Kálnoky s-a întors în țară după Revoluție, și-a recuperat castelul din Covasna și moșia și a decis să trăiască în secuime. Prințul Mihail Sturdza e prea puțin cunoscut, în comparație cu ruda sa din Elveția, miliardarul Dimitrie Sturdza, așa că e curios să afli că un preot catolic stabilit în Banat, Péter Szabó din Dumbrăvița, e printre puținii Cavaleri de Malta din România (de la Padre Péter Szabó am aflat că, de fapt, există și un al cincilea Cavaler de Malta în România, și anume Nunțiul Apostolic, adică ambasadorul la București al Papei de la Roma).

Reverendo Padre Péter Szabó Cappelanno Magistrale al Ordinului Suveran Militar de Malta a fost făcut Cavaler de Malta în Germania, având multe fapte bune la activ, căci Ordinul de Malta are ca scop declarat sprijinirea celor oropsiți de soartă. Péter Szabó, autentic Cavaler de Malta, va părăsi parohia romano-catolică din Dumbrăvița și va deveni pentru o vreme directorul Liceului teologic „**Gerhardinum**” din Timișoara (fostul Liceu al Piarștilor).